

Univerzita Karlova v Praze
Filozofická fakulta
Ústav pro dějiny umění

Posudek diplomové práce

Jan Uhlík
Architekt Jan Vejrych a jeho tvorba

Praha 2014

Diplomant si zvolil velice dobré a zejména záslužné téma. Do doby diskutující z řady úhlů pohledu proměny architektury přelomu 19. a 20. století přinesl faktograficky neobyčejně bohatou práci věnovanou doposud takto obsáhle nesledovanému architektovi Janovi Vejrychovi.

Po uvedení situace na přelomu 19./20. století je uveden podrobný životopis architekta Vejrycha. Následuje katalogově pojatý přehled díla členěný logicky a přehledně do pěti kapitol.

Zhodnocení tvorby počíná poměrně početnými dobovými reflexemi Vejrychovy tvorby, současný pohled na Vejrychovo dílo následuje až poté, protože doposud existují jen roztroušené statě spojené spíše s tvorbou mimo pražské centrum.

V závěru jsou zopakovány hlavní body života a nejnáměnitelnějších děl. Obsáhlý výčet pramenů a literatury dokládá diplomantovu neobyčejnou péči a přehled v dané oblasti.

S ohledem na rozsah zpracovaných projektů (cca 120 položek) bylo přínosem připojit přehled díla (ne katalog, jak je uvedeno) řazený ve dvou souborech dle data vzniku a dle lokalit.

Obsáhlá práce (151 stran a obrazová příloha o počtu 270 zobrazení) přináší nesporně první ucelený pohled na dílo tohoto stále ještě nedoceneného architekta. Diplomant zdůrazňuje neorenesanční složku, která však nebyla jediná. Viehlovská „česká renesance“ sice tvoří základ Vejrychovy tvorby; od počátku je však jasné, že autor přistupoval k volbě stylu uvážlivě dle potřeby (viz raný soubor v Chrudimi kombinující malebnou sestavu neorenesanční a neobarokní části). Zajímavé jsou lidové prvky, které však patrně nejsou ovlivněny konkrétními „národními motivy“ (?) V závěru architektova díla se objevují motivy secese a zejména neoklasicismu, čímž se tvůrce paradoxně dotýká jednoho ze soudobých nových trendů.

Pro celkový pohled by bylo vhodné rozšířit hodnotící část. Závěr práce spíše sumarizuje dosažené poznání, chybí zde širší kontext. Přínosné bude zabývat se ještě podrobněji konkrétními vzory (obecně uveden pražský Schwarzenberský palác a plzeňská radnice, zvážit je třeba přínos fasád litomyšlského zámku, případně dalších objektů našich i zahraničních). Podstatné bude určení inspirace (či vlastního nápadu?) u věžových součástí Vejrychových malebně strukturovaných objektů. Zdá se mi, že pozoruhodné a zejména provozně velice dobře jsou řešeny dispozice objektů, které citlivě reagují jak na danou parcelu, tak i účel stavby. Zde bych Vejrychovy zásluhy ještě více vyzdvihl.

Obrazová příloha je monumentální, zachycuje téměř veškerou architekturu tvorbu. Postrádám pouze alespoň obrázek komplexní přestavby hradu/zámku ve Zruči nad Sázavou, který byl pojat (patrně dle velice konkrétního přání choti stavebníka) v neogotickém stylu (existuje SHP). Navíc zde jsou patrné přímé (?) vlivy z Anglie, a to

včetně (možná především) dřevěného obložení, stropů a dveří, či řady dalších dekorativních prvků (Arts & Crafts). Nádherné zobrazení nově dokončené zámecké stavby je obsaženo ve známém fotoalbu „Letem českým světem“ z počátku minulého století.

Zajímavé by bylo podrobněji sledovat i závěr tvorby. Již jsem naznačil tezi, že příklonem k neoklasicistnímu výrazu se autor vlastně beze změny svých výchozích postojů včlenil do jednoho ze soudobých trendů umění poválečných let. U návrhů kostela pro pražské Vinohrady by bylo vhodné hledat další inspirace (francouzské románské kostely při Středozemním moři, Benátky s kostelem sv. Marka, či přímo určité orientální momenty?).

Závěr

Profesionálně zpracovaná diplomní práce zachycuje doposud opomíjenou osobnost českého architekta Jana Vejrycha. Obdivuhodný výkon je spojen se shromážděním plánové dokumentace a životních dat sledovaného umělce. Značná náročnost se jistě vážala k vyhledání patrně veškerých relevantních dosavadních statí věnovaných tomuto umělci. Takto široce pojatá základna by si zasloužila podrobnější zapojení do kontextu, a to jak z hlediska možných inspiračních zdrojů, tak ve vztahu k soudobé umělecké produkci, a to v oblasti teorie i srovnání s konkrétním pojetím Vejrychových kolegů.

Inspirojící práci velice rád doporučuji k obhajobě.

Ing. Petr Macek, PhD